Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 114. V Ljubljani, petek 20. maja 1938. Leto III

Italija zavrača vesti o kakih resnih težkočah pri razgovorih s Francijo

Rim, 20. maja. c. **V italijanskih krogih izjavljajo, da se razgovori med Francijo in Italijo nadaljujejo in normalno potekajo. Če pa je prišlo do težkoč, ni to nič nenavadnega, saj se to dogaja pri vsakih mednarodnih pogajanjih. Ti krogi uradno zanikajo vse fantastične govorice, o nekaki resni mednarodni nevarnosti. Prav tako zavračajo vesti, da bi bil obisk angleškega poslanika Pertha pri italijanskem zunanjem ministrstvu imel kak poseben značaj.**

Ženeva, 19. maja. AA. Reuter: Tukaj zanikajo vesti, ki so se razširile v tujini, češ da je nastal zastoj v pogajanjih med Italijo in Francijo zaradi tega, ker meja med Španijo in Francijo za prevoz orožja še ni zaprta. V dobro poučenih krogih izjavljajo, da se to vprašanje v pogajanjih med Italijo in Francijo sploh ne obravnava.

Pariz, 20. maja. o. Francosko časopisje poroča o vzrokih zastoja v razgovorih med Italijo in Francijo ter pravi, da je prvi vzrok v različnih pogledih na špansko vprašanje, drugi vzrok pa je nemški pritisk na Italijo, češ da je Nemčija na tem, da se vojna v Španiji zavleče in ostane položaj na Sredozemskem morju nejasen, dokler ne bi ona uresničila svojih načrtov glede Srednje Evrope. Glede Španije upajo, da bo prinesel jasnost prihodnji sestanek odbora za nevmešavanje, kjer bodo najbrž sklenili uvedbo nadzorstva nad špansko francosko mejo in glede umika prostovoljcev. Francija in Anglija sta se o tem že sporazumeli, treba bo za sprejetje takega predloga pridobiti še Italijo.

Berlin, 20. maja. AA. Reuter: Nemški tisk piše, da je prišlo do zastoja v pogajanjih med Francijo in Italijo zaradi tega, ker se iz Francije še dovaža orožje v Španijo. »Lokalanzeiger« piše, da je Francija zavrla delo za mir v zadnjih mesecih, ko se je že mislilo, da se španska državljanka nagiba h koncu. »Nachtausgabe« piše, da bo razvoj bodočega položaja precej odvisen od tega, ali bo Francija spremenila svoje stališče do španskih republikancev in še ovirala zmago Franca, ki jo Mussolini brezpogojo želi.

Vesti 20. maja

61 stavk je izbruhnilo pretekli mesec v okolici Newyorka. Sorazmerno so nastajale stavke po vsej Ameriki. Veliko tovarn je zaprlo obrate tako, da je število brezposelnih po Združenih državah naraslo na 13 milijonov.

Mednarodni zdravniški kongres za tropske bolezni bo prihodnji mesec v Berlinu.

Pogajanja med Italijo in Egiptom o Libiji, Sudanu in Abesinijo se bodo v kratkem začela, je napovedal predsednik egiptovske vlade Mohamed Mahmud paša.

Pogodbo o prehodnem prometu čez takozvani poljski hodnik sta za dve leti podaljšali Poljska in Nemčija. Pogodba ureja prometne zveze med Nemčijo in vzhodno Prusijo, ki jo hodnik loči od ostale Nemčije.

Zdravje sv. očeta, ki bo 31. maja obhajal 81 letnico, je po poročilih iz Vatikana zadovoljivo, da se ni treba razburjati. Sv. oče izvršuje vsakdanje posle in se redno sprehaja po vrtovih v Castel Gandolfo.

Poslanci poljske kmečke stranke so včeraj odpotovali na poučen izlet v Romunijo in si bodo ogledali važnejša gospodarska središča.

Na Dunaju so včeraj obsodili na smrt zastrupljevalko Marto Marek, ki je zaradi zavarovalnine zastrupila moža, edine otroka in še dve drugi osebi. Njena zadeva je svoje čase v Evropi vzbujala ogromno pozornost.

Italijansko cesarstvo in zasedbo Abesinije je priznala tudi južnoameriška republika Uruguaj včeraj.

Nov prevrat v Braziliji so baje pripravljale skupine fašističnih častnikov v prestolniški garniziji. Vojska in mornarica v braziljski prestolnici sta zaradi tega v strogi pripravljenosti.

Pri poslanskih volitvah v Južnoafriški uniji je dobila večino vladna stranka, kakor je bilo treba tudi pričakovati.

Vsa romunska vas Persinari je zgorela včeraj. Zaradi suše, ki vlada v Romuniji, ni bilo na razpolago nič vode za gašenje.

Romunska in poljska pravoslavna Cerkev bosta tudi v naprej sodelovali, je izjavil predsednik romunske vlade patriarh Miron dopisnikom poljskih listov, ki so ga obiskali pred dohodom na Poljsko.

Grški kralj se je včeraj vrnil z daljšega potovanja po severnem delu države, kjer ga je prebivalstvo povsod navdušeno sprejemalo.

Uradno poročilo o potovanju predsednika romunske vlade patriarha Mirona v Varšavo pravi, da bo patriarh odpotoval tja danes in bo ostal na Poljskem tri dni. Obiskal bo vse vidnejše državne dostojanstvenike.

Novo madžarsko vlado je brzojavno pozdravil italijanski ministrski predsednik Mussolini in izrazil željo, da bi fašistovska vlada z njo prav tako složno sodelovala, kakor je s prejšnimi madžarskimi vladami.

Stranka čeških Nemcev je sklenila organizirati lastne motorizirane oddelke, kar je nov korak k ustanavljanju samostojnih vojaških formacij.

Velik bombnik znamke Junkers, ki ga je švedska vlada kupila v Nemčiji, je padel v morje, ko je letel iz Nemčije na Švedsko. Trije člani posadke so pri tem našli smrt.

Madžarski notranji minister Kerestes Fischen je prepovedal vse politične shode in obhode od 22. maja do 4. junija, ko bodo glavne prireditve svetovnega evharističnega kongresa.

Cilenski parnik »Foca« se je potopil v južnem ledenem morju, valovi so pri tem zagrnili 17 mornarjev.

200 mrtvih in ranjenih je bilo pred nekaj dnevi na kitajski progi med Kantonom in Hankevom, kjer sta trčila brzovlaka. Zaradi nesreče so zaprli več železniških uridnikov, sumijo pa, da ima vmes prste tudi japonska sabotaža.

Posmrtne ostanke 79 naših vojakov, ki so bili med svetovno vojno padli in so ležali na holandskih pokopališčih, peljejo v domovino. Nemška vlada je krstam na vsej poti po Nemčiji dala častno spremstvo.

Če bi v Evropi vsi ljudje imeli take skušnje, kakor jih imajo bivši bojevniki, potem bi bil mednarodni položaj veliko varnejši in nevarnost vojne dosti manjša. Naloga bivših bojevnikov je, mladini povedati, kaj je vojna. Tako je govoril angleški vojni minister na večerji, ki jo je vlada priredila v čast udeležencem kongresa bivših bojevnikov.

Socialistična mednarodna strokovna zveza, v kateri je včlanjenih nad 20 milijonov levičarskega delavstva po vse msvetu, je z vsemi glasovi proti štirim zavrnila predlog Norveške, naj v zvezo sprejmejo tudi sovjetske strokovne organizacije. Zavrnitev utemeljujejo s tem, da ruske organizacije niso svobodne. Za Sovjete so glasovali mehikanski, barclonski in dva francoska zastopnika.

Ameriška vlada je imenovala poseben odbor, ki naj ugotovi, kako je razpredena po južnoameriških državah propaganda nekaterih evropskih držav. Po uspehih te preiskave bo organizirala Severna Amerika svojo propagando predvsem po radiu.

Nov letalski svetovni rekord je postavila francoska letalka Dupeyronova, ki je v ravni črti brez pristanka preletela 4360 km iz Orana v iraško Basoro.

Belgijski senat je dal novi vladi zaupnico s 118 proti 22 glasovom.

Nad vojvodom Evgenom Habsburškim, znanim avstrijskim poveljnikom iz svetovne vojne in nad dvema otrokoma bivše cesarice Zite, nadvojvodom Feliksom in nadvojvodinjo Adelajdo, so razglasile nemške oblasti pregon, češ da so ob zasedbi Avstrije po nemški vojski pobegnili s ponarejenim diplomatskim potnim listom na Madžarsko in odnesli s seboj veliko habsburških dragocenosti, do katerih si zdaj lasti pravico nemška država.

24 zastopnikov bolgarskega zadružništva prispe nocoj v Belgrad in bodo imeli z našimi zadružniki več setsankov.

Nemški državni zbor se bo sestal v začetku prihodnjega tedna. Govoril bo Hitler, najbrž o položaju čeških Nemcev.

Poljski voditelj izjavlja:

„Za mirom mora priti vojna!"

Varšava, 20. maja. o. Včeraj se je končala v Varšavi zasedanje izvršilnega odbora takozvanega tabora narodne zveze, ki naj združi k sodelovanju vse poljske narodne stranke in poljsko mladino. Na zaključni seji je imel govor maršal Ridz Smigly, ki je govoril o miru in vojni in dejal med drugim:

»Dokler ne izbruhne vojna, je še zmerom mir. Vsaka doba miru pa se zaključuje z vojno. To je pravilo, ki so ga tekom stoletij potrdile žaloigre narodov. Rad bi videl človeka, ki bi mogel trditi, da naša doba ne spada pod zakone tega pravila, vendar pa bom toliko obziren in rekel, da verujem, da to pravilo ni ravno obvezno.«

Jezuitski red v Španiji dobil svoje pravice

Vatikan, 19. maja. Vatikansko uradno glasilo »Osservatore Romano« priobčuje besedilo uredbe, ki jo je pred kratkim izdala burgoška vlada, da se namreč jezuitskemu redu na Španskem vrne lastnost pravne osebe in posest, ki so mu jo vzeli zakoni revolucionarne vlade. List poudarja med drugim načelo, ki je zakonadajalca vodilo pri izdaji te uredbe, in ki pravi: »Španska država priznava in potrjuje obstoj katoliške cerkve z vsemi njenimi pravicami kot popolne družbe in zato mora tudi priznati vse pravice cerkvenim redom, ki jih zakoni priznajo.

Resnična slika o življenju ruskega ljudstva

Ameriški delavec Andreo Smith, čigar pretresljivo knjigo »Bil sem delavec v Sovjetski Rusiji«, začnemo priobčevati prihodnji teden, pravi v uvodu takole:

»Edini namen, ki ga imava z ženo pri pripovedovanju zgodbe o najinem bivanju v Sovjetski Rusiji, je, da skušava Amerikancem podati resnično sliko o življenju ruskega ljudstva pod Stalinovo vlado.

Dejstvo, da so resnico o tem ameriškemu ljudstvu vse do zdaj prikrivali, je treba pripisovati prizadevanjem zagrizene in čudovito spretno narejene propagande, pa tudi poročilom lahkovernih, čeprav dobro mislečih ljudi, ki so obiskavali Sovjetsko Rusijo kot izletniki, ne da bi razumeli besedico ruščine. Ti so slepo verjeli blestečim izjavam uradne birokracije; pa so jih potegnili s sleparskimi prizori in slikami, prirejenimi zanje z občudovanja vredno umetnostjo.

Tudi midva sva bila žrtev te propagande, ki naju je zapeljala, da sva zapustila svoj dom v Združenih državah, in naju privedla do tega, da sva za komunistično gibanje žrtvovala prihranke vsega življenja, samo da bi ostale svoje dni na zemlji lahko prebila v Sovjetski Rusiji. Nihče nama ne more očitati, da bi bilo to, kar imava o Rusiji povedati, sad predsodkov, ki sva jih imela do nje. Nasprotno, vsa najina navdušena stremljenja so se obračala k tej državi.«

Dve prometni nesreči pri Kostanjevici

Kostanjevica, 20. maja.

V bližini Kostanjevice sta se včeraj in danes pripetili dve težji prometni nsreči, Prva se je zgodila pri Sajevcah blizu Kostanjevice. Z vso brzino je zavozil osebni avtomobil, ki ga je vozil neki Topolski iz Zagreba, v voz Štiha Janeza, ki je doma iz Broda pri Sv. Križu. Karambol je bil tako silovit, da je bil eden volov, ki sta bila vprežena v voz, na mestu ubit, drugega pa so morali hitro odgnati v mesnico. Voznika Štiha Jožefa so prepeljali v bolnišnico. Šoferju se ni ničesar zgodilo. Prvi del avtomobila je čisto razbit. Krivda za to nesrečo zadene najbrž oba, kajti ugotovljeno je, da sta oba vozila po napačni strani.

Danes pa se je pripetila še druga nesreča v bližini Kostanjevice. Tovorni avtomobil, ki je last tvrdke Andrašič iz Kranja in ki ga je šofiral Okorn Konrad, se je zaletel v konja, last g. Cimermana z Doba. Konj je dobil težke poškodbe. Druge škode pri tej nesreči ni bilo.

Zaposlitev tujih državljanov. Uprava policije poziva vse v Ljubljani stanujoče državljane, ki posedujejo izkaznico o poklicu (zaposlitveno dovoljenje) za nedoločen čas, da jo predložijo v overovljenje v teku meseca maja t. l. upravi ppolicije v Ljubljani, soba št. 1, sicer jih bodo zadele posledice čl. 17 in 18 uredbe o zaposlenju tujih državljanov, razglašene v Službenem listu št. 83 od dne 15. oktobra 1935. Izkaznici je treb apriložiti tudi potni list.

Sklepi z važne seje vlade v Belgradu

Sto milijonov dinarjev za pristaniška dela, ukrepi glede dražitve pšenice in kruha

Belgrad, 20. maja. m. Snoči je bila važna seja vlade pod vodstvom ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinoviča. Ministri so se posvetovali o najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanjih, predvsem o izpopolnitvi pristaniških naprav v Dalmaciji in hrvaškem Primorju ter o tem, kako bi vlada ustavila naraščanje cen za pšenico in kruh. Glede teh vprašanj so sprejeli naslednje sklepe:

1. Za najnujnejše potrebe za razvoj našega pomorskega prometa po programu gospodarske politike vlade je ministrski svet sklenil na predlog prometnega ministra odobriti tale program za gradnjo, ureditev in popravilo glavnih pristanišč: za luko Ploče 34 milijonov din, za splitsko luko 24 milij. din, za pristaniški sistem Šušak, Martinščica, Bakar 12 milij. din, za šibeniško luko 12 milij. din, za dubrovniško luko 6 milij. din, za luko v Boki Kotorski 2 milij. din, za nabavo plovnih enot 10 milij. din — skupaj 100 milijonov din.

2. Na seji so sprejeli uredbo finančnega ministra o spremembi in dopolnitvi uredbe o državni sladkorni tovarni na Čukarici za gradnjo tovarne za špirit in kvas.

3. Ministrski svet se je bavil z vprašanjem zvišanja cene kruhu in naglega naraščanja pšeničnih cen. V zvezi s tem je razpravljal tudi o uvozu pšenice iz tujine in je sklenjeno, da naj gospodarsko-finančni odbor ministrov takoj preuči to vprašnje in ministrskemu svetu konkretno predlaga, kako bi se naraščanje cen ustavilo.

Spor med Stalinom in sovjetskim zunanjim ministrom:

Sovjetska Rusija izstopi iz Zveze narodov?

Pariz, 20. maja. m. Včerajšnji »Matin« objavlja daljše poročilo iz Rige, v katerem pravi, da je sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov zaradi svojega neuspeha pri Zvezi narodov ter zaradi tega, ker je priznal italijansko cesarstvo, padel v nemilost pri Stalinu. Stalin je sklical sejo ljudskih komisarjev, na kateri je ostro obsojal ravnanje komisarja za zunanje zadeve Litvinova. Med drugim je Stalin vrgel Litvinovu v obraz, da je njegova zunanja politika uspela samo v tem, da je osamil sovjetsko Rusijo.

Svet ljudskih komisarjev je razpravljal tudi o možnosti izstopa sovjetske Rusije iz Zveze narodov. Vse se tako zdi, da je bila seja ljudskih komisarjev zelo burna. Stalin je napadel tudi komisarja za kmetijstvo in za promet. V tem komisarjatu so agenti GPU pred dnevi aretirali dva načelnika. Komisarjat za notranje zadeve je tudi izdal nove zelo stroge ukrepe, ki se nanašajo na nadzorstvo poročil, ki jih pošiljajo dopisniki tujih listov. V bodoče bodo smeli tuji časopisi iz Moskve in sploh iz Rusije poročati samo to, kar bo prej objavila agencija Tas. Pa tudi ta poročila bodo morala biti objavljena brez vsakih posebnih komentarjev.

Varšava, 21. maja. Poljsko časopisje prinaša nekatere podrobnosti o krvavih dogodkih, ki so se odigrali pred nekaj dnevi na poljsko-sovjetski meji. Z brzim vlakom se je vozil tedaj iz Moskve v Pariz tudi sovjetski diplomatski kurir Berstin. Ko je brzovlak prispel do poljske meje, je šest agentov GPU stopilo v oddelek, v katerem se je vozil sovjetski diplomatski kurir. Ti agenti so mu sporočili, da ga imajo nalogo aretirati. Berstin se je poskušal rešiti ter je nekajkrat ustrelil proti agentom ter ubil nekega častnika. Agenti so tako odgovorili prav tako s streljanjem iz samokresov, in na mestu ubili Berstina. Kakor se doznava, je bil Berstin res v službi onih, ki so rovarili proti Stalinu in je imel tedaj ravno namen iti čez mejo in prenesti iz Rusije gotove ukradene dokumente.

Madžarska se pogaja z Malo zvezo

v ostalem pa bo n ena zun. politika ostala neizpremenjena

Budimpešta, 22. maja. AA. (Stefani) Ministrski predsednik Bela Imredi je imel v senatu govor, v katerem je med drugim dejal, da bo ostala madžarska zunanja politika v bodoče nespremenjena. Imredi je tudi poudaril, da je bila Italija prva velesila, ki je priznala pravice madžarskega naroda in ki je Madžarski ponudila roko v pomoč. S tem je Italija Madžarsko rešila iz njene izoliranosti. Ministrski predsednik je dalje dejal, da vežejo Madžarsko dobri prijateljski odnošaji z Nemčijo in Poljsko. Potrdil je tudi vesti o pogajanjih, ki potekajo med Madžarsko in Malo zvezo.

Madžarsko-romunska trgovinska pogajanja so končana. Z novim sporazumom je zavarovan z ene strani madžarski izvoz v Romunijo, z druge strani pa uvoz iz Romunije na Madžarsko. Pri teh izvoznih artiklih prideta predvsem v poštev petrolej in les. Po odredbah sporazuma se bo plačevanje tega blaga, izvrševalo v lejih in pengih in to po tečaju svobodne prodaje. Odredbe tega sporazuma stopijo v veljavo 1. junija.

Madžarska telegrafska agencija poroča: Nova vlada Bele Imredija se je včeraj predstavila v zgornjem domu. Program vlade, ki ga je ob tej priliki podal predsednik Imredi prav tako kakor že prej v poslanski zobrnici, so senatorji z odobravanjem sprejeli.

V parlamentarni debati o vladni deklaraciji je zunanji minister Kerestes Fischer izjavil, da bo vlada kar najodločneje nastopila proti rovarjenju agitatorjev, ki skušajo kaliti mir in red v državi. Minister je poudaril, da bo vlada znala zajamčiti mir.

Občni zbor društva „Merkur"

Ljubljana, 29. maja.

Včeraj zvečer je bil v Trgovskem domu občni zbor najstarejše slovenske trgovske organizacije, Trgovskega društva Merkur.

Po pozdravu navzočih, zlasti gostov, je imel društveni predsednik g. dr. Fran Windischer daljši pomemben nagovor. Iz njegovega govora zlasti posnemamo, da je težnja tako trgovskih nastavljencev kakor tudi trgovcev-delodajalcev, da bi bili izločeni iz pokojninskega zavarovanja delavstva in priključeni pokojninskemu zavarovanju nameščencev.

Nato je g. dr. Windischer podal zanimive reminiscence iz predvojne dobe društvenega delovanja. Društvo samo je bilo ustanovljeno 1905, onega leta, ko je prešla uprava tedanjega gremija trgovcev v slovenske roke. Dne 10. aprila 1920 je bila osnovana Zveza trg. gremijev za Slovenijo, leta 1934. pa centralno predstavništvo. Ob teh treh važnih mejnikih so bile večinoma tudi pomembne manifesacije trgovskih organizacij, ki so pokazale, da hoče tudi trgovec nastopati v javnem življenju za svoje zahteve.

Tako je dne 20. oktora 1907 Slovenko trgovsko društvo Merkur priredilo I. vseslovanski trgovski shod, ki je zelo lepo uspel. Druga velika tozadevna manifestacija je bila II. vseslovanski trgovski slod l. 1920 dne 11. aprila. In končno bo prihodnji mesec v Ljubljani III. vsedržavni trgovski kongres.

Iz njegovih izvajanj se je videlo, kako daleč je trgovina napredovala od skromnil početkov, ko je bilo potrebno buditi trgovskega človeka k stanovski zavednosti in solidarnosti pa vse do današnjih časov, ko je v svobodni državi organizirano vse trgovstvo Jugoslavije v strumni vsedržavni organizaciji.

Tajniško poročilo je podal g. Anton Agnola. Iz njegovega poročila je posneti, da vzdržuje društvo posredovalnico za službe, da ima znaten podporni sklad, iz katerega podeljuje podpore. Društvo izdaja svoj mesečnik Trgovski tovariš, ki je zelo dobra splošna slovenska gospodarska revija, nadalje vsako leto Trgovski koledar. Skrbi pa tudi za učne tečaje ter je imela na svojih tečajih nad 200 udeležencev.

Blagajniško poročilo je podal g. Josip Krek. Po poročilu preglednikov računov je bila izglasovana razrešnica. Pri volitvah je bila z odobravanjem izvoljena dosedanja uprava s predsednikom g. dr. Windischerjem na čelu. Za častnega člana društva je bil izvoljen dolgoletni blagajnik društva g. Josip Krek.

Lepo urejeno okrevališče „Jelovca"

Ljubljana, 20. maja.

Naglo se bližamo koncu šolskega leta, ko bodo po juniju vse šole zaprte in bo odhajala mladina na počitnice. Mnoga mladinska društva, razne korporacije in organizacije že sedaj marljivo pripravljajo programe za počitniške kolonije. — Kakor druga leta, bo tudi letos mestna občina ljubljanska organizirala primerne počitniške kolonije. In tudi Bolniška blagajna mestnih nameščencev bo letos poslala v svoje okrevališče »Jelovca« dečke in deklice na odpočitek. Okrevališče »Jelovca« je bilo pred leti zgrajeno pri Kamni gorici. Prav lepo napreduje. Pred nami je poročilo tajnika okrevališča g. M. Kogovška, iz katerega posnemamo nekatere zanimivosti.

Okrevališče je preteklo leto sprejelo 168 oseb pod svojo gostoljubno streho. Od teh je bilo 117 zavarovancev in 61 tujih gostov. Med članstvom je od leta do leta večje zanimanje za okrevališče. Dom je sicer majhen in skromen, vendar nudi mnoge ugodnosti in udobnosti, kajti dom se nahaja v zdravem, planinskočistem kraju. Okolica Kamne gorice je izredno lepa in vabljiva, ima vse polno izletnih točk. Lani so v »Jelovci« potrošili 3011 l vina, 50 l žganja in 275 l piva. V primeri z l. 1936 je konzum vina padel za 100 l, žganja za 26 l in piva za 15 l.

Okrevališče »Jelovca« pa vsako leto organizira tudi počitniške kolonije. Bolniška blagajna je preteklo leto poslala otroke svojih zavarovancev na počitnice v Kamno gorico, in to v starosti od 6 do 14 let. Priredili sta se dve, po 24 dni trajajoči počitniški koloniji, za dečke posebej in za deklice posebej. Letovalo je celotno 68 otrok. Kolonisti so bili z vsem prav zadovoljni in so si vsi dobro okrepili zdravje, nekateri so se celo zredili in pridobili na teži. Tako dečki kakor deklice so se vzorno ponašali in držali discipline in reda. Lepo je bilo tudi, da je okrevališče za časa počitnic pogostilo 50 najrevnejših kamnogoriških otrok in sicer 25 dečkov in 25 deklic. Pri pogostitvi so sodelovali kolonisti sami. Kamnogoriškim sirotam so dali dobro in okusno kosilo s pečenko in močnato jedjo, po kosilu pa so se otroci veselo igrali skupno s člani kolonije.

Za letos namerava okrevališče »Jelovca« še v večjem obsegu organizirati počitniško kolonijo in tudi poskrbeti za oddih in odmor ostalim članom blagajne.

Prisrčen sprejem bolgarskih pevcev v Celju

Obisk v rojstnem kraju prvega predsednika Plovdivskega pevskega društva prof. Antona Bezenška

Celje, 18. maja.

V torek so zaplapolale po Celju z vseh hiš državne trobojnice, mesto je zaživelo v praznično razpoloženju in se pripravljalo na dostojen sprejem bolgarskih pevcev. Ob 4 popoldne se je zbrala pred Narodnim domom velika množica Celjanov, ki je navdušeno sprejela bolgarske goste, ki so se točno ob 4 pripeljali z dvema avtobusoma v Celje. Sprejem je bil res prisrčen. Ko so gostje izstopili iz avtobusov, so jim celjske dame pripele rdeče nageljne, občinstvo pa je viharno vzklikalo bratom v pozdrav. Predsednik Jugoslovansko-bolgarske lige v Celju je pozdravil bolgarske pevce, v imenu celjske mestne občine pa podžupan g. Stermecki. Tajnik Plovdivskega pevskega društva se je zahvalil za prisrčen sprejem, njegove besede pa so izzvenele v misli, da bi zaživeli bratski narodi v slovanski skupnosti od Triglava in Gospe Svete do Črnega morja. Združeni celjski zbori so pod vodstvom g. Cirila Preglja zapeli »Od Urala do Triglava«, nakar so gostje zapeli našo državno himno, bolgarsko »Šumi Marica« in »Hej Slovani«. Zvečer ob 8 je bil v Narodnem domu koncert Plovdivskega pevskega društva, ki je privabil v veliko dvorano množico ljudi, da je bila dvorana do zadnjega kotička napolnjena. Občinstvo je s pozornostjo sledilo krasnim pevskim točkam in se pevcem zahvaljevalo z viharnim ploskanjem. Po koncertu, ki bo ostal Celjanom v neizbrisnem spominu, se je pričel v gornjih prostorih Narodnega doma na čast gostom družabni večer. G. prof. Fabjančič je pozdravil bolgarske pevce v bolgarskem jeziku ter poudarjal slovansko vzajemnost, njegove besede pa so vžgale v srcih, posebno v srcih mladine, da je vzklikala, objemala brate, da se je marsikatero oko zasolzilo. Prota g. Leonov je presenetil navzoče s prisrčnim zahvalnim slovenskim govorom, besede ljubeznivega g. Peševa pa so izzvenele v veliki bratski ljubezni bolgarskega naroda ter se zlile v željo, da gradimo v slogi zmagovito bodočnost slovanstva.

V sredo ob pol 2 zjutraj so bratje zapustili Celje ter se odpeljali v Višnjo vas k Goričanu, ki je priredil gostom prigrizek. Pevski zbor je pod dirigentom Vasilijem Jankovim zapel Davorin Jenkovo »Tam v gorice« in »Rodno pesem« nakar so se gostje odpeljali v Ivenco, kjer so obiskali ljubitelja bolgarskega naroda g. Ivana Žerovnika, ki je 12 let živel v Plovdivu in pomagal prof. Bezenšku v plovdivski knjižnici. Dvignili so ga na roke, g. Žerovnik pa je bil toliko ginjen, da je v solzah komaj izrekel dobrodošlico, njegova najmanjša hčerka pa je poklonila gostom šopek narcis.

Ob spremstvu Celjanov so se gostje ob 10 pripeljali na Frankolovo. Majhna vas se je praznično pripravila, na hišah so plapolale trobojnice, ob cesti pa je stal lep slavolok — bratom v pozdrav. Po novi cesti, ki vodi v Bukovje, so gostje prišli ob tri četrt na 11 k rojstni hiši prvega predsednika in soustanovitelja Plovdivskega pevskega društva, g. prof. Bezenška. Pri kapelici, ki jo je dal pozidati pok. prof. Bezenšek, je pričakovala goste množica ljudi s šolskimi otroci, na slavoloku pa so blesetele besede: »Bratom Bolgarom v pozdrav, Bog živi!« Frankolčani so ponosni na svojega Bezenška, zato so z ljubeznijo in s posebnim veseljem sprejeli brate, med katerimi je živel in deloval veliki genij prof. Bezenšek. Goste je pozdravil v imenu Frankolčanov g. župnik Vaclav Čeh, ki je izrazil posebno veselje nad prihodom bratov Bolgarov v rojstno faro pokojnega prof. Bezenška. V imenu občine je pozdravil goste in polkovnika g. Mihajloviča, poveljnika mesta Celja, ki je bil več let vojaški ataše v Sofiji, občinski svetnik g. Goršek Jožko. V imenu prof. Bezenškove knjižnice in učiteljstva je pozdravil goste šolski upravitelj g. Ignac Pejcha, nato pa je deklamirala Videnšek Dragica in izročila g. Peševu krasen šopek vrtnic in nageljnov. V imenu fantovskega odseka je izrekel gostom dobrodošlico načelnik Petek Alojz. Nato je g. prof. Bolhar v bolgarščini orisal pomen Antona Bezenška za Slovence in Bolgare.

V imenu gostov se je v temperamentnem govoru zahvalil g. Pešev, himna »Hej Slovani«, ki jo je zapel zbor, je mogočno zadonela po dolini. G. župnik se je spomnil pokojnega Antona Bezenška ter zmolil zanj par očenašev. Pevski zbor je nato zapel »Oče naš« in »Večna mu pamit«. Otroci so obsuli goste s cvetjem ter jih z vzklikanjem spremljali do Bezenškove hiše, kjer je bil gostom prirejen prigrizek. Ko so si bratje ogledali spominsko ploščo, so odšli na Frankolovo, kjer je bilo pri Šnabelnu skupno kosilo. Ob pol 5 so bolgarski pevci zapustili Frankolovo in se odpeljali v Maribor.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 20. maja.

Po prav toplih dnevih v času ledenih mož in Zofije se je nato vreme naglo preobrnilo in poslabšalo. Že dva dni je deževno in oblačno. Od snoči do davi je začelo v ljubljanskem padavinskem pasu deževati. Ta dež je prav koristen. Na trgu hite gojitelji vrtov in kmetovalci nakupovati razne sadike, rože in druge rastline, da jih bodo ob tem deževnem vremenu lepo posadili. Značilno je, da je bil davi Maribor brez dežja.

Povožen od vlaka. Snoči ob 20.37 je bila z glavnega kolodvora obveščena reševalna postaja, da bodo iz Vižmarij pripeljali nekega poškodovanca, ki mu je vlak raztrgal desno nogo. Reševalni avto je pozneje prepeljal na kirurgični oddelek 25 letnega kolarskega pomočnika M. Demšarja, stanujočega v Vižmarjih 110. Kako je prišlo do nezgode, še ni točno dognano.

Razne nesreče. Na Opekarski cesti 31 stanujoči kretnikov sin Rugelj Ivan, star 15 let, si je med telovadbo zlomil levo nogo. Prepeljan je bil v bolnišnico. — Že 82 letni upokojeni železniški sprevodnik Fran Košir, stanujoč na Mestnem trgu 24, je včeraj tako nesrečno padel z robnika v Kuharjevi ulici, da je dobil razne poškodbe. — Neznan voznik je včeraj ob 6.40 povozil mestnega ubogega Pavlina Jakoba. Nesreča se je primerila pri »Šlajmarjevem domu«. Prenesli so ga v bolnišnico.

Policijska kronika danes ne zaznamuje večjih kriminalnih dogodkov. Prijavljene so bile nekatere manjše tatvine. Drzni vlomilec in poklicni tat Stalko Dizdarovič se je klatil po Sloveniji in je hodil okrog. Pri njem so našli več robcev z monogramom A. D. in z monogramom T. Sam pravi, da je te robce kupil od neke ženske v Črnučah. Verjetno je, da jih je Stalko kje ukradel. Stalko se je potepal po Mariboru, Celju, po Vranskem in Trojanah. Tudi ljubljanska okolica je bila zanj ugoden teren za tatvine.

Lonec srebra so izkopali na Glavnem trgu v Mariboru

Maribor, 19. maja.

Ves Maribor govori danes samo o senzaciji, ki so jo odkrili dopoldne na Glavnem trgu. Delavci mestne plinarne so pri polaganju novega plinovoda naleteli na nenavadno odkritje — odkopali so lonec, poln srebrnih novcev. Zaklad je počival poldrugi meter globoko pod površino ob južnem delu novega Glavnega trga vzdolž Osetovih hiš. Že včeraj so našli pri kopanju jarka za polaganje cevi star lonec, ki pa je bil prazen. Ko pa je danes na istem mestu kopal delavec Ivan Glaser, je udaril s krampom nenadoma na lonec, iz katerega so se vsuli stari srebrniki. Plinarniški tehnik g. Šolar, ki je bil tedaj slučajno navzoč, je takoj obvestil o najdbi mariborski muzej. Prišel je znani mariborski strokovnjak za star denar, član vodstva Muzejskega društva g. inž. Baumgartner, ki je ta zaklad prevzel za muzej. Srebrniki so iz 14. stoletja ter so bili kovani okrog leta 1305. So to takozvani graški pfenigi, ki so bili v tedanjih časih edino plačilno sredstvo v naših krajih. Kovati jih je dal vojvoda Friderik Lepi. Vseh novcev je 270, med njimi sta tudi dva oglejska pfeniga, ki sta bila kovana za časa vladanja mogočnega oglejskega patriarha Gregorija Montelongo. Denar je bil takrat, ko ga je neznanec zakopal v zemljo, gotovo velike vrednosti ter je predstavljal celo premoženje. Danes seveda predstavlja samo zgodovinsko zanimivost, ki bo za mariborski muzej dobrodošla. Novci imajo bolj majhno numizmatično vrednost, ker jih imajo naši muzeji dovolj. Zanimivo je tudi to, da so našli v bližini novca ostanke kosti, o katerih pa še ni ugotovljeno, če so človeške. Na mestu, kjer so bili novci najdeni, se je nahajal stari mariborski židovski Ghetto. V neposredni bližini so tudi pred nekaj leti napravili zanimivo najdbo. Ko so podirali staro skladišče soli, da je na dotičnem prostoru zgradil tovarnar Berg svojo lepo moderno palačo, so naleteli pod temelji skladišča na zlate novce — florentince, ki jih ima naš muzej. Gotovo so izvirali tudi zlatniki iz iste dobe, kakor srebrniki, ki so jih danes izkopali. Morda so se tedanji židovski trgovci, na katere spominja še današnja »Židovska ulica«, zakopali svoj denar iz strahu pred kakimi pogromi, pa so potem ostali zakladi v skrivališčih, dokler jih sedaj slučajno niso spravili na svetlo.

Razprava proti zagonetnemu zločincu iz Razvanja:

Iz naslade je požigal

Maribor, 20. maja.

Leta 1937. so se dogajali v Razvanju pri Mariboru zagonetni požari, pri katerih je bilo jasno, da jih je nekdo nalašč zanetil. Požarov je bila cela vrsta ter so orožniki dolgo časa zaman stikali za zločincem. Nazadnje pa so ga vendarle izsledili. Ta požigalec — 22 letni strojni ključavničar Franc Lubajnšek iz Razvanja sedi danes pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča na zatožni klopi.

Lubajnšek je nezakonski sin ter sploh ne ve, kdo mu je oče. Zrasel je v hiši stare matere v Razvanju, ki ima tam večje posestvo. Izučil se je v Hočah za strojnega ključavničarja ter je potem odslužil vojake, po vojaški službi pa se je mudil pri svoji stari materi, obenem pa je iskal zaposlitve. Leta 1926. je Lubajnšek zbolel na močni »španski« ter je bil dva meseca v mariborski bolnišnici. Od bolezni so ostale posledice, čuti še danes neprestano močno šumenje v ušesih. Ta bolezen je bila menda tudi vzrok, da je začel Lubajnšek požigati. Vršil je te požige v nekakem podzavestnem stanju zlasti takrat, kadar je bil malo vinjen. Sam priznava, da je imel ob takih prilikah izredno veselje z ognjem ter je užival, ko je videl švigati plamene. Vse požige je izvršil popolnoma sam ter pri tem ni mislil, da dela ljudem ogromno škodo. Lubajnšek priznava 8 požigov na škodo raznih posestnikov v Razvanju. Zažgal je sedem hiš in kup slame. Zadnji požig je izvršil na škodo posestnika Grašiča v Bohovi, po katerem so ga izsledili in zaprli. Lubajnška so preiskali zdravniki ter so ugotovili, da boluje na piromaniji in je izvršil dejanje v nekoliko skaljeni zavesti.

Razprava ob času poročila še traja.

*

S strehe skozi strop v hlev

Sv. Gora, 20. maja.

Posestnik Urman izpod Sv. Gore je rojen očitno pod srečno zvezdo. Nedavno je popravljal streho, pri čemer se mu je udrlo ostrešje prav na slemenu. Padel je v šupo, kjer se je pod njim zlomila deska in mož se je znašel v hlevu med živino. Domači, ki so opazili, kako je izginil s strehe, so hiteli v hlev; tu pa jih je gospodar že srečal med vrati. Ostal je nepoškodovan z neznatnimi praskami, čeprav je padel nad 10 m globoko.

Čast Mekinjčanom!

Kamnik, 19. maja.

Za prenovitev notranjosti mekinjske farne cerkve so Mekinjčani že dalj časa zbirali med svojimi farani prostovoljne prispevke. Ker pa je k predvidenemu znesku, ki se bo rabil za to prenovitev, manjkal še precejšen del vsote, je prosvetno društvo s svojim dramatskim odsekom pospešilo to zbiranje prispevkov s svojimi nastopi. Ves čisti dobiček vseh predstav v letošnji igralski seziji so člani društva žrtvovali za preslikanje svoje farne cerkve.

Sedanji odbor prosvetnega gruštva je prišel tudi do zaključka, da bo v doglednem času treba misliti na notranjo preureditev društvenih prostorov, ki so zaradi zavidljivega porasta delovnega članstva postali pretesni.

V ta namen so sklenili, da prirede 12. junija t. l. tombolo z glavnim dobitkom moderne kuhinjske oprave (delo mojstra Koncilje), dalje 3 moška in 3 ženska kolesa, ki jih je dobavil g. Cerar Vilko, trgovec iz Kamnika, fotoaparat prvovrstne znamke in še mnogo drugih res praktičnih predmetov. Vsi glavni dobitki bodo teden dni pred tombolo razstavljeni v društveni knjižnici »Kamniškega doma« na Glavnem trgu.

Ves okraj se zelo zanima za tombolo in že zdaj ljudje zelo posegajo po tablicah, posebno ženske, ker bi vsaka rada prenovila svojo kuhinjo z novo, moderno in praktično kuhinjsko opravo, ki jo bo lahko, ako bo sreča mila, dobila naravnost za nekaj dinarjev.

Mekinjci so res lahko ponosni na svojo agilnost, katero je še bolj pospešil sedanji šolski upravitelj g. Janko Malešič, ki skoraj ves večerni prosti čas žrtvuje za prosvetno in kulturno delo, za kar mu vsa čast in priznanje.

Priporočljivo bi bilo, da bi se še ostala naša prosvetna društva navzela te delavnosti. Katoliško prosvetno društvo v Komendi bo še letos dobilo nov krasen prosvetni dom, katerega gradi po svojem načrtu gradbeni mojster g. Belcijan Boštjan.

Vseslovenska likovna razstava v Mariboru

S podporo banske uprave priredi Umetniški klub v Mariboru koncem letošnje pomladi v vseh delih unionske dvorane razstavo vsega sodobnega slovenskega slikarstva in kiparstva, ki bo največja taka prireditev v Sloveniji do danes. Prekosila bo tudi vse dosedanje razstave v Ljubljani. Za obisk od drugod je zaprošeno za polovično voznne na železnicah. Razstavili bodo skoraj vsi živeči slovenski likovni umetniki vseh struj in smeri. Slavnostna otvoritev razstave bo v nedeljo 29. t. m. dopoldne. Za pokrovitelja je zaprošen gospod ban dr. Marko Natlačen.

Kmečki tabor v Vojniku

Celje, 20. maja. Na praznik Vnebohoda priredi Kmečka zveza v Vojniku kmečki tabor. Ob pol 9 zbiranje udeležencev za sprevod izven trga proti Višnji vasi. Ob 9 sprevod do farne cerkve, nato pa bo služba božja. Po službi božji bo zborovanje pri farni cerkvi, na katerem bodo govorili načelnik Kmečke zveze g. Brodar Janez, g. Turnšek Pongrac, član Kmetijske zbornice in celjski župan g. Alojzij Mihelčič. Zborovanje vodi predsednik okrajne Kmečke zveze g. Rebov. V sprevodu gredo konjeniki, godba, kolesarji, dekleta v narodnih nošah in skupine, vozovi. Kolesarji naj imajo šopke samo na bilanci. Zastavice se bodo dobile na zbirališču. V sredo 25. maja in v četrtek na Vnebohod priredi Prosvetno društvo novo »Miklovo Zalo« na prostem na župnijskem travniku s 150 igralci, s konji, vozovi, godbo, kresovi. Prireditev bo veličastna, zato naj ne bo zavednega slovenskega kmeta v vojniški fari, kakor tudi sosednjih farah, da bi ne prisostvoval tej impozantni predstavi. Naj bo ta dan za kmete vojniške in vseh fara okoli dan kmečke zavednosti, kjer bomo izpregovorili besedo in pokazali moč kmečkega stanu!

*

Boj z bikom

Tuhinjska dolina, 20. maja.

Nekateri mladi ljudje se kaj radi ponašajo s svojo močjo, kadar ga imajo pod kapo. Tako je nedavno prispela po cesti proti Tuhinju družba fantov. Pijani niso bili; imeli so ga le toliko, da so bili pogumni. Nedaleč od ceste se je pasla živina. Družba se je ustavila in občudovala lepega bika, ki se zamišljen v svojo pašo, ni zmenil za neslane dovtipe. Tako preziranje pa ni ugajalo postavnemu fantu, ki ga je pričel plašiti. Gospodar je fanta posvaril, naj mu bika ne draži, ker za posledice ni odgovoren. »Kaj?« Fant se je razkoračil: »Takega junca vržem kakor mačka. Še z levom bi se poskusil ter ga ukrotil.« To je izrekel in zgrabil bika za roge. Bik je nekaj zamrmral, stopil za korak nazaj, nakar se je zaletel in podrl fanta kakor igračko. Na pomoč je moral priskočiti gospodar, pozvan z obupnim krikom »izvedenega« bikoborca. Na srečo ga je bik pritisnil z glavo; če bi mu bil prišel pod rogove, bi bile posledice lahko usodne. Ko je fant vstal, se je tipal po rebrih in tožil, da je bikova glava trda. Najbrž si bo dobro zapomnil, kdaj se je bodel z bikom.

Pierre Bénoit: **VELIKI JEZ** 61

Roman iz irskih bojev za svobodo

Pograbila je šop ključev, ki so ji viseli ob pasu.

»Ralph mi je tudi rekel,« sem dejal smeje, »naj vas prosim, da bom smel obedovati z vami.«

Sklenila je roki.

»Ah, oprostite, prosim, gospod. Poglejte, stara, uboga žena sem, ki zaradi zadnjih dogodkov še težje misli. Vse mi morate povedati.«

To je bil edini sij v njenih očeh, ki sem ga opazil ves dan.

»Ralph,« je dejala, »misli na vse. On vedno misli na vse.«

Ponudila mi je sveženj ključev. Ko sem jih iz vljudnosti odklonil, je z ganljivo naivnostjo dejala:

»Ah, gospodje iz Belfasta so mi jih vzeli sami. Mislim, da ima prijatelj mojega sina tu ravno toliko pravic kakor angleška policija.«

Vso uro sem hodil po gradu. Moji koraki so odmevali po stopnicah in po zapuščenih hodnikih. Ko sem prišel v drugo nadstropje, sem odprl okno in se naslonil ven. Morje se je širilo pred menoj, kolikor daleč je segalo oko. To je bilo pomladno morje, nežne vijoličaste barve.

Zopet sem zaprl okno. Neizrečeno ginjen sem začel odpirati vrata. Bili so vedno isti prostori, slavnostni kot kapele, katerih strogost je bila še poudarjena s hrastovimi obložki. Na stenah so viseli portreti: Dolga vrsta plemičev, ki so skozi stoletja vodili tragično borbo proti Angležem. Ogledala, v katerih sem se od daleč opazil, so še pomnožila fantastične dimenzije teh dvoran. To stanovanje, v katerem komaj dve leti nihče ne stanuje, napravlja vtis, kot da bi bilo že stoletja neobljudeno.

Nenadoma sem se stresel, ko sem odprl neka vrata. Vstopil sem v Antiopino spalnico. O tem nisem dvomil.

Obrnil sem se naravnost k omarici iz rožnatega lesa. Na omarici so stale fotografije v zastarelih okvirjih. Bile so Antiopine slike iz otroških let. Na eni izmed fotografij je bila v kratkem krilu in v bluzi z mornariškim ovratnikom. Vzel sem sliko iz okvirja; na hrbtni strani slike sem prebral ime fotografa in naslov »Grande rue, Aix-les-Bains leta 1894«.

Potisnil sem tanko sliko v svojo listnico in tiho, po prstih zapustil sobo.

Na stopnišču sem zaslišal lahke korake. Bila je mamica, kdo drugi sploh ne bi mogel biti. Toda kakšno neugodno občutje se me je polastilo! Pomiril sem se šele, ko sem jo videl na stopnicah in videl, da gre proti meni.

»Kosilo je pripravljeno,« je dejala.

Obedoval sem sam v ogromni jedilnici, kjer mi je pogrnila, čeprav sem se upiral. Z belim vinom napolnjena čaša iz kristala in srebra je metala svoje rožnate in pestre sence na namizni prt. Hitro sem pojedel in se potrudil, da sem udušil vsak ropot jedilnega orodja, katerega sem uporabljal.

»Sedaj,« je dejala mamica, »ali mi hočete slediti, prosim.«

Ubogal sem. Šla sva na pokopališče. Odprla je vrata in se umaknila, da bi me pustila naprej. Opazil sem, da je imela v roki šopek rož.

»aSj niste hudi, da vas vodim sem,« je rekla.

Šla sva po skalnati poti, ki se je vila ob vznožju gradu Dunmore. Na drugi strani poti je bilo šest čevljev visoko zidovje. Na sredi so bila železna vrata s križem.

Ralphova mati je potisnila vrata, ki so se škripaje odprla. Na škripanje je odgovoril zbor hripavih glasov. Vrtoglavo ko okoli naju letali galebi.

Prispela sva na kraj pokoja; grob je bil vsekan na vrhu skale. Na treh straneh se je širila modra in bela neizmernost neba in morja, za nama pa se je v obrisih dvigalo mogočno grajsko zidovje.

Na tem kraju miru sta bili dve vrsti kamenitih plošč kot kaka velika igralna deska z domino.

»Grobovi Njihovih Visokosti,« je dejala mamica.

Pot med temi težkimi, sivimi pravokotniki je tvoril drevored, v katerega sva pravkar vstopila. Na vseh teh ploščah so bili vklesani napisi. Prvi so bili že tako zabrisani, da jih je bilo komaj mogoče odgonetiti. Čim dalje sva šla, toliko mlajši so bili datumi in toliko laže je bilo brati napise.

Mamica je šla k poslednjemu grobu, kjer je ležal šopek zvenelih rož. Vzela ga je stran in položila nanj novega, ki ga je prinesla s seboj. Nato je pokleknila in nekaj minut molila.

Stal sem za klečečo Ralphovo materjo. Moji pogledi so begali med nebom in morjem. Nato so se ustavili na nagrobnem spomeniku pred nama. S črno črto je bil predeljen na dve enaki polovici. Na levi strani sem bral:

»Henry Baxter, grof Kendala, 22. novembra 1876 do 6. junija 1914.« Na desno od črne črte je bilo prazno.

Mamica se je kmalu zopet dvignila.

»Do odhoda vlaka imate še dve uri časa,« je dejala. »Namesto, da se vrnete v grad, kjer itak ni več dosti zanimivega, bi bilo morda bolje, da greste po tej mali pešpoti do morja. Njena Visokost grofica Antiopa je vsak dan napravila ta sprehod. Mislim, da bi tudi moj sin, seveda če bi bil tukaj, svetoval gospodu, naj porabi preostali čas z ogledom velikega jeza.«

Nato je še pristavila:

»Prosim oproščenja, da gospoda ne morem sama tja peljati, toda ne smem se za toliko časa oddaljevati iz gradu. Sicer se pa gospod ne more zmotiti. Steza pelje naravnost k jezu. V desetih minutah boste tam.«

»In veliki jez bo priča zmage Finna Mac Coulao in vsiljenčevega bega.«

Od tu in tam

Veliko afero o zavajanju mladoletnih deklet so te dni odkrili v Novem Sadu. V tem mestu in tudi v bližnji okolici zdaj ne govore o ničemer drugem, kakor samo o tej aferi. Saj je pa tudi čedna! Neka družba zloglasnih žensk je organizirala mlada, neizkušena dekleta, da so hodile po hišah, kjer so jih brezvestni moški izkoriščali. Tem dekletom so dali krasno ime »potujoče ljubice«. V Novem Sadu so tudi že prej imeli dostikrat opraviti z dekleti, ki so se prodajale. Bile pa so pri tem zaposlene prej samo takšne, ki so bile že polnoletne in tako niso prišle niti same niti njihovi »ljubčki« preveč hudo v navkrižje s kazenskim paragrafom. Sedanje »potujoče ljubice« pa so skoro same mladoletnice, stare komaj dobrih 13, ali 14 let. V zvezi z odkritjem te gnusne afere so prišla na dan tudi imena onih moških, ki so ta mlada dekleta izkoriščali. To so sami dedci, ki so stari od 45 do 50 let, ljudje vseh mogočih poklicev. Med njimi so n. pr. inženir, uradnik okrajnega sodišča, učitelj, veleposestnik, trgovec, kovač, pek, tramvajski nadzornik, predsednik nabavljalne zadruge itd. Dosedaj so jih zaprli 32. Škandal pa je še večji, ker so to skoro sami poročeni možje. Ni čudno, da so Novosadčani priredili prave demonstracije proti tem brezvestnežem, ko so jih gnali v zapor.

Delniško družbo za preiskovanje nafte so te dni ustanovili v Belgradu. Družba se imenuje »Panonija«. Bavila se bo z raziskovanjem raznih zemeljskih olj, plinov in podobnega in bo v primeru, če se pokažejo ugodni rezultati tega raziskovanja, začela z izkoriščanjem tega zemeljskega bogastva. Družba bo v ta namen zgradila tudi nekaj tovarn, v katerih bodo predelavali te snovi za uporabo v gotovih industrijskih panogah. »Panonija«, pravijo, je podjetje s čisto domačim kapitalom, ki ga ima zdaj okoli 6 milijonov. Država sodeluje s četrtino tega kapitala. V upravnem odboru so geološki strokovnjaki, poleg njih pa seveda tudi nekaj uglednih gospodarstvenikov in finančnikov. Družba je dobila v raziskavanje precej zemlje v Slavoniji, na Hrvatskem in v Medjimurju in sicer na krajih, kjer domnevajo, da raziskovanje ne bo zaman. Z delom bo družba začela prav v kratkem. Strokovnjaki izražajo upanje, da nam kmalu ne bo več treba kupovati nafte v Romuniji, vsaj ne v tako velikih količinah.

Redko svečanost, ki je vsakih deset let samo enkrat, so objahali Judje iz bijelinjskega okraja. Proslavili so »ginizo«, t. j. praznik pokopavanja starih že raztrganih verskih knjig in molitvenikov. V 150 loncih in 25 velikih vrečah so te knjige pokopali predvčerajšnjim na judovskem pokopališču v Bijeljini. Na to svečanost so se pripeljali tudi oni Judje, ki so bili rojeni v Bijeljini in ki danes žive raztreseni po najoddaljenejših krajih Jugoslavije in nekateri tudi izven nje. Takšen obred pokopavanja starih verskih knjig predpisuje judovsko sveto pismo. Tudi če so te knjige še tako raztrgane, jih Judje ne smejo zavreči, pač pa prihraniti, da jih vsakih deset let pokopljejo. Tudi zažgati jih ne smejo, ker zažiganje verskih knjig smatrajo Judje za največje bogoskrunstvo. Da pa takšnih starih knjig ne bi izgubili ali da jih ne bi kdo kam raznesel, jih spravljajo do pokopa v sinagogi. Te svečane obrede pokopavanja verskih knjig je letos opravil nadrabin dr. Levi, ki je nalašč zato prispel iz Sarajeva. Pri pokopu teh knjig je bil prisoten tudi narodni poslanec tega okraja Ljubomir Pantič.

Ker je hotela čimprej priti v raj, si je vzela življenje neka bogata kmetica iz Mihovljana v Srbiji. Na svetu je imela vsega dovolj, kar si je le poželela. Bila je tudi zelo pobožna in je imela za reveže vedno odprto srce. Vedno pa je govorila le to, kako bi rada umrla, da bi čimprej prišla v raj. Oni dan, ko sta z možem sedela na vrtu, je dejala, da mora iti v hišo, ker da ima tam važen posel. Odšla pa je naravnost na podstrešje, kjer se je obesila.

Kljub temu, da šteje danes Veliki Belgrad (z Zemunom in Pančevom) **že okoli 370.000 prebivalcev,** v prometnem oziru še ne vladajo v njem zadovoljive razmere. To predvsem kaže zanimiva statistika motornih vozil v Belgradu. Leta 1928 so imeli v Belgradu vsega skupaj 1000 potniških avtomobilov. Po tem letu je še vedno število avtomobilov zelo počasi raslo do leta 1935. Naslednje leto so imeli že 2.163 avtomobilov, leta 1937 pa 2.530. V zadnjih treh letih je Belgrad dobil 1.500 novih motornih vozil. Potniških avtomobilov je imel v začetku letošnjega leta 2.530, tovornih pa 562. Zanimivo pa je, da se kljub povečanju števila motornih vozil ni povečalo število prometnih nesreč, pač pa je celo padlo.

Nimamo toliko soli v Jugoslaviji, da je ne bi bilo treba uvažati od drugod, kljub temu, da naša država leži ob morju. Naša monopolska uprava nabavlja sol v Italiji. Zadnja nabavka je znašala 20.000 ton. Del te naročene soli je že pripeljala naša ladja »Niko Matković« predvčerajšnjim v Split. Na njej je bilo natovorjene 1300 ton soli.

Bolezen slinavke in sajavca pri živini so začeli izkoriščati nekateri špekulanti v Vojvodini. Zaradi te bolezni je bil namreč pred nedavnim prepovedan izvoz naše živine v zamejstvo. Špekulantje razširjajo vesti, da je po vsej Vojvodini prepovedan izvoz živine. To pravijo zato, da bi prisilili kmete, da bi tem špekulantom prodali čimprej svojo živino, seveda po precej znižani ceni. Kmetje seveda raje prodajo svojo živino po nekoliko znižani ceni, kakor pa bi je sploh ne mogli prodati. Proti takšnim brezvestnim špekulantom so nastopile pristojne oblasti, poleg tega pa objavile, da velja prepoved izvoza živine samo za gotove okraje.

Zaradi zamenjave efektivnih avstrijskih šilingov v dinarje poziva Narodna banka kraljevine Jugoslavije jugoslovanske državljane, da efektivne šilinge (v papirju in v kovanem srebru) izroče najkasneje do zaključno 23. maja 1938 pri pooblaščenih zavodih za delo z devizami in valutami in naj navedejo pri tej predaji svoje ime, bivališče in točen naslov. Po navedenem roku bo vsaka zamenjava efektivnih šilingov pri pooblaščenih zavodih zamujena.

Glede pravice na brezplačno zdravljenje v javnih bolnišnicah je finančno ministrstvo izdalo tole pojasnilo: Za dobivanje osebne ali rodbinske podpore oni, ki so uživali to podporo, niso izgubili svojstva vlagateljev v podporni fond pomožnega osebja v službi države, pač pa samo za časa uživanja te podeljene podpore niso dolžni vlagati v podporni fond. To je razvidno iz odredbe člena 34 uredbe o podpornem fondu pomožnega osebja, po katerem ima družina pravico do podpore, in sicer za prehrano. Z ozirom na to, imajo oni, ki uživajo osebno podporo in njihove družine, kakor tudi tisti, ki uživajo družinsko podporo, pravico na brezplačno zdravljenje v javnih bolnišnicah.

Poročilo o občnem zboru letalske družbe „Aeroputa"

Naše potniško letalstvo v letu 1937

8. maja je bil v Belgradu letni občni zbor naše družbe za civilno letalstvo »Aeroputa«. Poročilo, ki je o občnem zboru izšlo, navaja zanimive statistične in splošne podatke o razvoju našega potniškega letalstva.

Poročilo ugotavlja, da stopa družba »Aeroput« letos v deseto, jubilejno leto svojega dela in obstanka. Pred desetimi leti, t. j. 1928, se je začel v naši državi redni letalski promet s prvim letom 15. februarja. Od tedaj se je naša civilna aviacija pod spretnim in strokovnim vodstvom funkcionarjev »Aeroputa«, zlasti njegovega generalnega ravnatelja inž. Sondermajerja, neprenehoma razvijala in dosegla lani v vsakem oziru višek.

Poročilo za lansko leto ugotavlja, da državna pomoč, določena v proračunu, ni zadostovala stvarnim potrebam, vendar je bilo z naknadnimi krediti omogočeno, da je bilo v tem letu delo »Aeroputa« na višku. Lahko bi rekli, da je naredilo cele skoke v primeri z ostalimi leti.

Počasi se bližamo v civilnem letatlstvu drugim kulturnim državam. To nam povedo tudi številke. V letu 1937 je bilo 1256 potnikov več kakor leta 1936. Letala so prevozila 457.469 km in so potrebovala 2.265 ur za letenje. Vseh potnikov je bilo 5.876, prtljage je bilo 55.552 kg. Letalskih nesreč, ki jih je bilo drugje toliko, pri nas ni bilo. Novi zrakoplovi, posebno vrsta »Lockbead«, so se dobro izkazali.

Tesno je združena z zračnim prometom avtomobusna služba, ker so vsi aerodromi precej oddaljeni od mest. Pri nas seveda ni na povoljni višini, vendar smo tudi tu napredovali.

»Aeroput« danes razpolaga s petimi prometnimi piloti, štirimi pripravniki in štirimi radiotelegrafisti.

Kar se tiče aerodromov, je precej težavno. Velikih letališč nimamo, nova ogromna letala jih pa zahtevajo. Potrebno je zgraditi nove ali razširiti in prenoviti stare.

Važno vlogo pri letalstvu igra zveza z inozemstvom. Namesto da vsaka država eksploatira le svoje omrežje izključno s svojimi letali in mora na številnih kratkih progah razpolagati z velikim številom ljudi in zrakoplovov, so urejene mednarodne linije. Na teh se s sodelovanjem raznih družb investirani kapital in ljudje mnogo bolje izkoristijo. »Aeroput« je danes generalni zastopnik in vršilec vseh administrativnih, tehničnih in trgovskih poslov šestnajstih družb, sam pa upravlja šest prog, ki so manjšega obsega.

Zaradi raznih pomanjkljivosti, ki se tičejo prometa v naši državi in stika s sosednimi državami, je potrebna nova pogodba z državo, ki je že izdelana. Kraljevska vlada se zelo zanima za napredek letalstva, zato bo pogodba gotovo podpisana v najkrajšem času.

»Aeroput« stopa v novo sezono s programom po tej novi pogodbi. Nove zveze z Italijo, Češkoslovaško, Romunijo in Albanijo pomenijo začetek nove in zdrave letalske politike, tako da si od nadaljnjega dela naše edine civilno-letalske družbe obetamo lahko pomembnih uspehov v razvoju našega civilnega letalstva.

Divji prašiči - veliki škodljivci

Škocjan pri Turjaku, 18. maja.

Lansko leto se je priklatilo v škocjanske gozdove večje število divjih prašičev, ki so povzročili našim kmetom precej skrbi in škode po polju. Jeseni so divji prašiči uničili kar cele njive koruze. Lansko jesen so lovci ustrelili samo enega divjega prašiča, drugi pa so imeli srečo pred lovsko puško. Kmetje so bili prepričani, da se bodo divji prašiči pozimi umaknili iz naših gozdov proti Kočevju, odkoder so gotovo tudi prišli. Pa so se, žal, zmotili. Pozimi so se priklatili prav blizu vasi in iskali hrane. Sedaj pa je ta zverjad zopet začela povzročati škodo po polju. Posebno vaščanom iz Rožnika so začeli odkopavati krompir po njivah.

Eno zadnjih nedelj je prišlo iz Ljubljane z zakupnikom lova okoli 20 lovcev na lov za divjimi prašiči. Potrebno bi bilo, da občina obvesti vse vasi, ki so prizadete, da se uprizori pogon, pi katerem naj sodelujejo tudi domači kmetje. Ako se ta nadlega nujno ne odpravi, bodo škocijanski kmetje ob ves pridelek in ne bodo imeli ne koruze in ne krompirja.

Premiera!
HEINRICH GEORGE
MARIA v. TASNADY
PAUL RICHERT
!
Kino Matica Telefon 21-24
Današnje življenje in družba v velefilmu
Večna prevara
(Frau Sylvelin)
Danes predstavi samo ob 16. in 21.15 uri!

Skriti ali „očiti" profesijonalizem?

Morda je to dediščina, ki smo jo dobili od starih »osmanlijskih« praks, morda leži v naši in še bolj v naših južnih bratov krvi, morda je kriva naša premajhna vestnost in malomarnost, da lahko pri nas povsod nastajajo ali pa se nekje v temnem ozadju »hulijo« razna spletkarjenja, nečednosti, nepoštenosti in potuhnjena rovarjenja, ki so od časa do časa, kot pri nas že davno znane in izvajane metode, javljajo v raznih »aferah«. Ne samo na političnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem polju, ampak prav v vseh panogah javnega, občestvenega izživljanja. In ker je tudi šport neke vrste veja javnega izživljanja, so se ti zoprni simptomi pokazali tudi na njem. Brezvestnost bi konec krajev lahko očitali raznim ljudem, ki so prodali drugim klubom, bodisi domačim, bodisi tujim, razne talentirane športnike. Danes nam je znanih že več takih primerov iz vseh športnih disciplin, celo iz »gosposke«, iz tenisa. Klubi prodajajo svoje lahkoatlete, svoje plavalce in boksarje, najhuje pa so pri nas razmere v najpopularejšem športu, v nogometu. Rivali, ki so prejšnje čase skrbno vzgajali svojo mladino, ker so v njej gledali ves up za bodočnost, so izgubili vse pomisleke in posegli po drugem sredstvu: začeli so pri drugih klubih, večinoma pri siromašnejših, kupovati že »izdelane« igralcev, ki naj bi jih tako okrepili, da bi se lahko povzpeli do moči, katera bi jim zagotovila prvo mesto v državi. Prvi je menda začel — zavestno in načrtno — s to metodo, ki je pojem »športnost« v nogometni disciplini pri nas s vojimi posledicami vprav strahotno izmaličila ter demoralizirala publiko, vodstvo, moštva in posameznike — lanskoletni državni prvak, zagrebški »Gradjanski«. In to ni bilo »fair« — kajti klubi, ki so bili kvalitetno sicer prav dobri, iz gmotnih razlogov niso mogli konkurirati gmotno boljše situiranim pri tem umetno stopnjevanem »izboljševanju« kvalitete, saj so se morali tudi poslej — kakor so se bili oni prej — omejevati zgolj le na moči, ki so jim doraščale v mladini; če pa so tudi ti klubi skušali kreniti po novih vzgledih gmotno boljših, so morali z žalostjo ugotoviti, da za svoje skromne denarje pač ne morejo kupiti nikake kaj prida vredne tuje, že »izdelane« moči. Brez oklevanja in brez sramu je napredovalo to »prekupčevanje« z izdelanim igralskim materialom. Najbolj so se seveda lahko postavili klubi, ki letos in že nekaj let zavzemajo viden položaj na vrhu ligaške tabele: BSK, Gradjanski, Hašk, Jugoslavija (poslednja je imela pri »nakupu« manj spretno roko in to svojo nespretnost prav zadnji čas poskuša popraviti z boljšim in »rentabilnejšimi« nakupi). Javna tajnost — kakor pravimo — je, da so te metode po svojem bistvu profesionalizem, toda profesionalizem najgrše vrste: neiskren, potuhnjen, prikrit, nereguliran, brez predsodkov. Igralcu drugega kluba, ki ga skuša neki klub pridobiti, razni »diplomatje« rišejo nebesa, mu obetajo raj na zemlji, mu laskajo ter slikajo rožnato bodočnost. Nekaj tisočakov mu potisnejo v roke, obljubijo mu mesečno plačo, ki mu jo sicer tudi redno izplačujejo — kadar nastopa za svoj novi klub. Stari klub pa, ki je gmotno slabo situiran, tako da svojemu igralcu niti ni mogel zagotoviti primerne, najpotrebnejše življenjske eksistence, hira naprej. Srečnejši klubi so pograbili na primer samo zagrebški Concordiji v zadnjih letih kar dvanajst sijajnih igralcev! Nevarnost teh metod, ki jih vodje našega nogometnega športa v zadnjih letih prakticirajo brez sramu in brez vesti, pa je tudi v tem, da prav pri korenini izpodsekavajo moralno občutevanje in športno zavest posameznih igralcev. Saj zdaj že pri manjših klubih začenjajo izjavljati celo mlajši igralci, da ne bodo igrali zastonj! To ni več šport! Kriza postaja čedalje hujša: razvozljale pa je ne bodo razne razprave o ponovni uvedbi popolnega amaterizma, prišli smo v napačno smer že predaleč. Razrešila se bo — kakor se je tudi drugod — tako, da bodo močni klubi, ki imajo za seboj dovolj občinstva, uvedli jasen in odkrit profesionalizem, ki bo v vsakem pogledu reguliran, slabši pa bodo hočeš-nočeš, morali ostati amaterji in ne bodo utegnili srečnejšim nikdar konkurirati. Regulirana bosta potem seveda tudi na zunaj, organizatorno v dve skupini oba principa: profesionalizem in amaterizem. Sedanji lažni amaterizem se bo umaknil odkritemu profesionalizmu. Igralci, ki bodo trajnejše poškodovani, ne bodo več nebogljeni material za zlorabljanje raznim klubskim vodjem, kakor so to zdaj pri slednjem našem klubu iz vrhunske četvorke. Koliko tarnanja in grenkih pritožb smo zadnje čase že slišali po dnevnem časopisju iz ust takih nesrečnih igralcev, ki zdaj, ko jih klub na tekmah, ker so blesirani, ne more več rabiti, životarijo v največji bedi in se morajo ponižovati vselej, da od vodstva takorekoč izberačijo tisti skromni denar, ki ga rabijo za vsakdanji kruh, za to, da ne poginejo od lakote. V bodoče, morda sicer šele čez nekaj let, bo vse to lepo urejeno, za zdaj pa so te razmere pri nas vprav nemogoče.

In ti klubi se zdaj povrh še ustijo, da so amaterski; to zatrjujejo pred domačim forumom in pred tujino! Športnemu klubu »Bati«, ki je za svoje nogometne igralce preskrbela najlepšo in najvarnejšo ter najzanesljivejšo življenjsko eksistenco, katere ne more uničiti in pokvariti nobena, niti doživljenjska blesura — dobro in trajno službo v Batinem obratu — pa očitajo z mogočnim, farizejsko predrznim svetohlinstvom profesionalizem. Borovski »Bati« ne dovolijo, da bi igrala v prvenstvu osiješke nogometne podzveze, češ da je profesionalen klub, ki nima med amaterskimi ničesar iskati! To so prave »osmanlijske« metode, tako so delali svoje čase age, begi in janičarji. S slabo dediščino smo se bili žal oskrbeli!

Pri razmerah, ki so dandanašji zavladale v jugoslovanskem nogometnem športu, moramo, če hočemo biti pravični, izreči, če primerjamo postopek, »Bati« vse priznanje. Če bo igralec, ki mu prejšnji klub ni mogel nuditi eksistence, dobil službo pri Bati in bo tako trajno preskrbljen, mu brez dvoma tudi njegov klub ne bo zameril. Skriti profesionalizem moramo najostrejše obsoditi in način odkritega, kakor ga je bila uvedla »Bata«, pohvaliti. Če hočemo biti pošteni, moramo pač biti objektivni, in v danih razmerah nam objektivnost narekuje: Kakor pri nas stvari stoje, je moralnejši, lepši in pravilnejši ter častnejši na vsak način odkriti profesionalizem.

★

Iz športne krošnje

Danes se začne v Zagrebu drugi dvoboj za Davisov pokal. Danes popoldne se začne na igrišču hrvatskega akademskega kluba na Šalati drugi dvoboj za Davisov pokal. Drugi nasprotnik Jugoslavije so topot renomirani Angleži. Angleško zastopstvo danes ne predstavlja nekdanje velike teniške sile, ki je v dosedanjem 38 letnem tekmovanju za to teniško trofejo zmagala devetkrat, enajstkrat pa je bila finalist. Angleži so z odhodom Perryja in Austina ostali brez svojih najboljših igralcev in tako bodo Anglijo danes, jutri in pojutrišnjem zastopali slabši igralci, ki najbrž ne bodo mogli uspeti proti našim zastopnikom.

Po včerajšnjem žrebanju bodo nastopili igralci po temle redu: Danes ob pol 3 igrata kot prvi par Butler in Mitič, za njima pa Punčec in Shayes; v nedeljo pa Shayes in Mitič ter Butler in Punčec. V soboto pa je na sporedu igra v dvoje, za katero kapetana še nista določila igralcev, ki jima pravilo dovoljuje, da smeta to napraviti šele 1 uro pred pričetkom sobotne igre. Pri žrebanju je bilo tudi določeno, da se sme igrati samo do 19.15 zvečer. Zanimanje za to srečanje v Zagrebu je izredno veliko, čeprav so prireditelji cene vstopninam zvišali. Vstopnice veljajo od 50—20 din.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v °C največja	Temperatura v °C najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost (0—10)	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	755·5	20·0	11·8	89	10	N_1	12·1	dež
Maribor	755·0	22·0	11·0	80	10	0	—	—
Zagreb	759·8	22·0	8·0	80	10	E_1	—	—
Belgrad	761·0	23·0	13·0	80	6	ESE_1	—	—
Sarajevo	760·6	21·0	8·0	70	10	0	—	—
Vis								
Split	761·1	20·0	14·0	90	10	NE_4	5·0	dež
Kumbor	761·5	23·0	17·0	70	8	SE_2	—	—
Rab		18·0						

Vrem. napoved: Oblačno in deževno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo iz noči do 7.10 večinoma oblačno. Ob 7.15 se je pričelo naglo jasniti in je bilo ob 7.40 že skoro popolnoma jasno, tako je ostalo do 9.30, ko se je zopet naglo pooblačilo. Ob 10 je nekoliko pršilo, nato pa se je oblačnost zmanjšala in je sijalo sonce. Ostali čas dneva je bilo spremenljivo oblačno, popoldne je parkrat kratek čas deževalo. Zvečer se je zopet pooblačilo ob 23 je pričelo deževati in je deževalo vso noč.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 20. maja: Bernard.
Sobota, 21. maja: Andrej Bobola.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 23. t. m. v dvorani mineraloškega instituta svoje redno predavanje, kakor običajno ob 6 popoldne. Predaval bo g. prof. Venčeslav Čopič o temi: »Življenjski milje našega šolskega otroka«. Vstop prost.

Za trebljenje mestnih jarkov na Barju bo dražba v nedeljo 22. t. m. ob 10. na dvorišču šole ob Ižanski cesti.

Redni nabor za mesto Ljubljano bo od 1. do 8. junija t. l. v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-I. K naboru morajo priti vsi mladeniči, ki so rojeni leta 1918., in vsi oni rojstnih letnikov 1917. do 1911., ki doslej sploh še niso bili pri naboru, ali pa so bili oglašeni za začasno nesposobne. Pregledali se bodo tudi vsi začasno nesposobni obvezniki rojstnega letnika 1907. in vsi sposobni obvezniki (dosluženi vojaki), ki so postali nesposobni za nadaljnjo vojaško službo. Kdor izmed prizadetih ne bi dobil poziva za nabor, naj se zglasi v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I.

Naknadna zaprisega vojaških obveznikov bo v soboto, dne 11. junija t. l. točno ob pol 11 v dvorani Mestnega doma. Kdor izmed v Ljubljani bivajočih obveznikov doslej še ni prisegel Nj. Vel. kralju Petru I., naj se najkasneje do 9. junija t. l. zglasi v vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I — soba 2.

Za binkoštni posebni vlak v Trst, katerega priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji. Prijave in informacije v **Izletni pisarni M. Okoru,** Ljubljana, hotel Slon, tel. 26—45. Vhod iz Prešernove ulice! Pri prijavi se plača samo 20 din za kol. potni list, ostali znesek za vožnjo pa najkasneje do 3. junija. Prijavite se čimpreje, ker število udeležencev je omejeno!

Pregled uniforme rez. častnikov in voj. uradnikov bo v četrtek, dne 2. junija t. l. ob 17 za one iz pešadije, za vse druge pa v petek, dne 3. junija t. l. ob 17 v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-I. — Vsi, ki imajo državno uniformo, morajo priti k pregledu. Posebnih pozivov ne bodo prejeli.

Dijaki z veliko maturo, ki bi radi v jeseni nastopili svoj kaderski rok, naj se najkasneje do 20. junija t. l. zglase z maturitetnim spričevalom osebno ali pismeno pri poveljstvu ljubljanskega vojaškega okrožja — soba 16 — v vojašnici vojvode Mišiča na Maistrovi cesti.

Knjižnica Ruske Matice se je preselila iz stanovanja na Jurčičevem trgu 3 v bivši hotel Tivoli (št. 4 pod Turnom, I. nadstr.). Knjižnica posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 18 do 19.

Opozarjamo na nocojšnjo produkcijo gojencev državnega konservatorija, ki začne točno ob četrt na sedem. Produkcija ima naslov »Slovenski skladatelji« ter se izvajajo izključno le dela naših avtorjev. Vstop v dvorano je dovoljen proti nakupu sporeda, ki se dobi za 3 din v knjigarni Gl. Matice.

Poseben užitek bo poslušati gojence otroškega glasbenega vrtca šole Glasbene Matice ljubljanske. Nastopili bodo v nedeljo 22. t. m. ob 11 dopoldne v Hubadovi pevski dvorani. Starše in malčke vabimo, da posetijo produkcijo najmlajših.

Hubadova župa vabi vse ljubljanske moške zbore, da se udeleže danes popoldne ob treh pogreba pisatelja dr. Laha. Zbirališče pred Narodnim domom pet minut pred tretjo. Zvečer ob 20 je v Glasbeni Matici vaja vseh mešanih in moških zborov. — Župna uprava.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Petek, 20. maja: »Ženitev«. Premiera. Premierski abonma.
Sobota, 21. maja: »Lopovščine. Snubač«. Red B.
Nedelja, 22. maja: »Ženitev«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 23. maja: Zaprto.

OPERA. — Začetek ob 20.

Petek, 20. maja: Zaprto.
Sobota, 21. maja: »Manon Lescaut«. Red A.
Nedelja, 22. maja: »Madame Sans Gene«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.
Ponedeljek, 23. maja: Zaprto.

*

Znameniti italijanski tenorist Christi Solari bo gostoval v Ljubljani v naši operi 26. t. m. v Rossinijevi operi »Seviljski brivec«, kjer bo pel partijo grofa. Christi Solari je na glasu kot eden izmed najboljših sodobnih italijanskih pevcev. Njegovo gostovanje bo enkratno, na kar občinstvo prav posebno opozarjamo.

Največji slepar na svetu

Te dni je umrl v Newyorku v svoji vili ob Hudsonu imovit privatnik, mister Webster. Ta privatnik ni nikdar poznal nobene službe. Zapustil je pa vseeno ogromno premoženje, nad dva milijona dolarjev, luksuzno jahto, bogato zbirko slik in seveda lep luksuzen avtomobil. Vsa ta imovina je bila na dražbi prodana. Izkupiček dveh milijonov dolarjev pa je zapustnik volil polovico nekemu otroškemu zavetišču, drugo polovico pa neki bolnišnici.

V Ameriki ni nič čudnega, kadar bogat človek zapusti svoje premoženje v dobrodelne namene. Izredno pa je zanimiv izvor premoženja tega gospoda Webstra. Njegova življenjska zgodba je kakor filmski trak, le s to razliko, da je bil mister Webster resničen slepar, ki svojega premoženja ni izgubil, ampak je umrl kot milijonar. Njegova edina življenjska želja in sanje so bile, da bi bil sprejet v družbo gornjih desettisočev v Newyorku, kar se mu pa ni izpolnilo. Tudi najvišja ameriška finančna aristokracija je pred njim zaklepala svoja vrata.

Prva igra v Singapooru

Harry Webster je užival dvomljivo slavo, da je najboljši in najspretnejši slepar. Za to njegovo slavo so vedele tudi policijske uprave dežel, kjer je živel in veliki klubi, kamor je zahajal.

Webster, ki je bil potomec odlične angleške rodbine, je bil v svojih mladih letih dolgo v angleški kolonialni službi in je že takrat zašel v družbo pustolovcev.

Leta 1896 se je z nekaj tisoč funti, ki si jih je prihranil, postavil na »lastne noge«. Za svojega sodelavca si je izbral nekega Holandca po imenu Roode. Ni si mogoče misliti večje razlike, kakor je bila med tema dvema pustolovcema. Webster je zelo pazil na svojo zunanjost, odlično se je vedel in je skušal tudi v svoji novi okolici veljati za gentlemena. Roode je bil njegovo veliko nasprotje. Bil je kričav in klepetav pijanec najhujše vrste. Dne 26. marca 1898. leta sta ta dva pustolovca igrala najdražjo poker partijo vseh časov in sicer v Singapooru v klubu odličnikov. Tu je bilo shajališče tridesetih ondotnih milijonarjev. Roode in Webster sta natančno preštudirala sistem igre in kako bosta goljufala. V tej noči je štirinajst farmarjev skupaj izgubilo vsoto dva in pol milijona holandskih goldinarjev. Ves denar sta spravila v žep oba »družabnika«.

Smola v Bukarešti

Webster se je ločil od Roodeja, mu izplačal milijon goldinarjev, ta pa mu je moral obljubiti, da se ne bo nikdar več dotaknil kart. Kasneje, ko je Roode čisto obubožal, mu je Webster poslal še pol milijona dolarjev.

Webster je bil izredno inteligenten mož. Govoril je perfektno enajst jezikov, nastopal pa je vedno tako kot kakšen grand-seigneur. Kamorkoli je prišel, je bil sprejet z odprtimi rokami. Imel je dostop tudi v najodličnejše klube. V Indiji je zaslužil s svojimi sleparskimi triki, kolikor je hotel.

V Evropi pa mu sreča ni bila tako naklonjena. V Carigradu in Bruslju je v zadnjem trenutku ušel policiji. V Bukarešti ga je pa doletela njegova usoda. Pri slepariji s kartami so ga zasačili, ter je bil nato obsojen na dve leti težke ječe. Po nekaj letih se je pojavil zopet v Rusiji, kjer je ponovno zaslovel. V eni noči je obral nekega velikega kneza za več kot milijon rubljev, nekega gardnega polkovnika pa skoraj upropastil. Toda Webster je znal biti tudi kavalir. Ves prigrani denar je povrnil ženi tega polkovnika.

Igra na življenje in smrt

Po svetovni vojni je potoval v Združene države in v Mehiko. Zadnjo veliko igro je zaigral leta 1926 v Buenos Airesu z amerikanskim milijonarjem Pasonom, katerega je v eni noči olajšal za četrt milijona dolarjev. Najzanimivejše srečanje Webstrovo pa je bilo z nekim bogatim Mehikancem v Mexico-City. Mehikanec je slutil, da Webster goljufa. Izjemoma pa je Webster takrat igral pravilno. Zahteval je od Mehikanca, da se mu opraviči, česar pa slednji ni hotel storiti, ter je odklonil tudi dvoboj. Zavezal pa se je, da se bo uklonil usodi, kot jo bodo pokazale karte. Pod nadzorstvom posebne komisije sta odigrala drugi dan partijo na življenje in smrt. Karte je mešal in delil nepristranski strokovnjak, ki jih je tudi držal v rokah. Webster se ni dotaknil niti ene karte, ampak je dajal samo navodila, kako je treba igrati ... Vsaka sleparija je bila izključena. Igro je dobil Webster, Mehikanec se je pa drugi dan ustrelil.

Od leta 1930 dalje se Webster ni dotaknil več kart. Prsti so mu postali preveč neokretni. Z njegovo smrtjo pa je izginil s sveta eden največjih pustolovcev.

*

Angležinje v letalski službi

Če ženske zahtevajo zase vedno več pravic, so pripravljene prevzemati nase tudi vedno več bremen. Tako vidimo zadnje čase občudovanja vredno požrtvovalnost Japonk in Kitajk, ki skušajo na vse načine pomagati svojim vojakom. — Angležinje pa so se odzvale pozivu svoje znamenite letalke, se pod vodstvom Uršule Waldrom, visoko plemiške mladenke 21. let priglasile letalskemu ministrstvu, da bi jih sprejelo v službo kot pomožne letalke.

Uršula Waldrom je pisala ministrstvu prošnjo, da bi smela s svojimi 100 tovarišicami, samimi navdušenimi letalkami, ki imajo letalske izkaznice, vežbati na angleških vojnih letalih. »Tako bi mé v vojni lahko prevažale na bojišče nova letala in stara odvažale nazaj v tovarne za popravila. Lahko bi tudi poučevale novince oziroma novinke in stvorile samostojni ženski letalski oddelek.«

Vprašanje je seveda, če bo ministrstvo predlog mlade plemkinje odobrilo. — Minister lord Swinton baje resno proučuje pismo navdušene domoljubke.

Dva kosmatinčka iz berlinskega živalskega vrta. Na svet sta prišla brez kožuha in slepa. Po dveh mesecih sta šele zlezla iz »gnezda«, ki ga jima je pripravila mamica, in odšla na prvi sprehod v zagrajeni svet

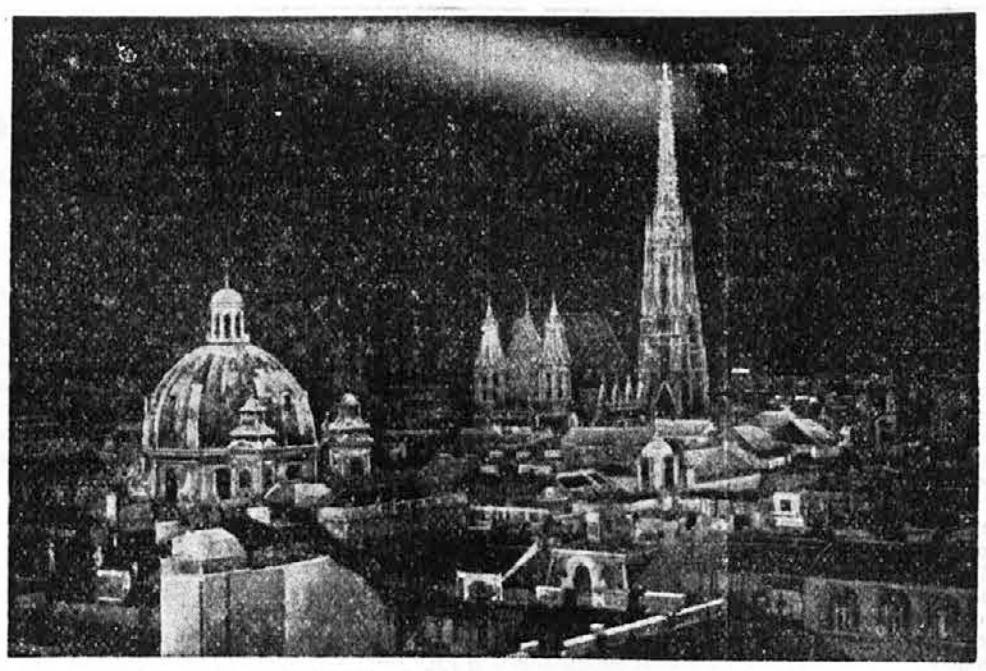

Svečano razsvetljeni Dunaj, ko se je tja pripeljal nemški maršal Göring

Pred sto leti je umrl

eden največjih diplomatov Talleyrand

Pred sto leti je umrl Charles Maurice, vojvoda Talleyrand-Perigord, princ beneventinski.

Leta 1838 ime Talleyrand za Francijo ni pomenilo več to, kar je pomenilo nekoč. Toda kljub dolgim letom in stalnemu menjavanju političnega vodstva je bil Talleyrand eden od onih redkih ljudi, ki je ostal vedno pri koritu. Paleologue zatrjuje o njem, da je bil to eden redkih državnikov v francoski zgodovini, ki je imel v resnici točen in jasen koncept svoje zunanje politike. Ta koncept je bil edino in samo Francija.

Talleyrand se je rodil leta 1754 kot potomec stare plemenitaške rodbine. Po štatutu družine bi moral postati častnik, toda mladi princ je šepal. Bil je častihlepen, posveten mlad mož, ki je hitro napredoval. Ko je bila sklicana zakonodajna narodna skupščina, se je toliko potrudil, da je bil izvoljen. Kmalu je postal najsijajnejši govornik v parlamentu.

Kmalu je spoznal, da francoska revolucionarna stranka ne bo mogla tako uspeti, kot se je pričakovalo. Kmalu je postal nepriljubljen, moral je bežati v Anglijo in vrnil se je v Francijo šele po padcu Robespierreja, toda že kot zunanji minister. Takrat je prvič začutil v svojih rokah oblast. Iz dobe, ko je vladal v Franciji direktorij in ko je bila Francija že davno konsolidirana in po ostali Evropi tudi priznana, pripovedujejo o Talleyrandu naslednjo značilno anekdoto:

Nemški knez Reuss je poslal v Pariz brzojavko, da tudi on priznava francosko republiko. V Parizu je ta netaktnost najprej vse začudila. Na to brzojavko pa je Talleyrand odgovoril sledeče: »Francoska republika se čuti zelo počaščeno, da je spoznala kneza.«

Napoleon prihaja

Zunanji minister direktorija petih pa je kmalu spoznal, da je bodočnost Francije v mladem Bonapartu. Zato ga je močno jemal v zaščito in mu dajal poguma za državni udar. Napoleon se je povzpel na vlado in je imel v Talleyrandu, ki je tedaj služil že tretjemu režimu, spretnega diplomata. Toda Talleyrand ni bil slep koristolovec, služil je Napoleonu tako dolgo, dokler je misli, da služi Napoleon Franciji. Čim zagonetnejša je postajala Napoleonova politika, tem bolj se je Talleyrand oddaljeval od njega. Že leta 1807 je predvideval Napoleonov padec, in ko je bil poslan v Rusijo kot poslanik, je na lastno pest podpihoval ruskega carja proti Napoleonu. Napoleon je to njegovo igro seveda kmalu spregledal. Leta 1809 ga je Napoleon v Erfurtu javno ozmerjal in ga imenoval za tatu, strahopetca in nepoštenjaka. Talleyrand pa je ostal vseeno to, kar je bil. Napoleon ga ni mogel pogrešati. L. 1813 pa se mu je celo ponovno ponudila služba zunanjega ministra, kar je pa odklonil, ker je slutil skorajšnji polom.

Talleyrand na Dunaju

Na dan, ko je Napoleon padel, je bil Talleyrand prav oni, ki je sestavil Napoleonovo odstopno izjavo. Za Talleyranda je zopet nastopil njegov veliki čas. Zastopal je Francijo na dunajskem kongresu. Z neverjetno spretnostjo je znal izboljšati položaj premagane države. Pogajanja so bila včasih zelo težka. Z vso rafiniranostjo je znal svojim nasprotnikom predočevati nevarnost velike in mogočne Rusije. Debate in razgovori so bili često vroči. Vsi so bili proti njemu. V enem takšnih razburljivih razgovorov je rešil Francijo samo s svojo tabatijero. Ponudil jo je okoli stoječim; vsak je hvaležno sprejel ščepec tobaka in naenkrat je zavladalo med delegati najprijaznejše razpoloženje. Talleyrand je imel sedaj lahko igro. Ena njegovih najboljših misli je bila, da je priredil na Dunaju žalno svečanost za pokojnim Ludvikom XVI. S takšnimi svečanostmi si je pridobil srca Habsburžanov takorekoč v trenutku. Tedaj je nenadoma prispela vest, da je Napoleon zapustil Elbo. Svoji nečakinji, ki je bila ravno pripravljena oditi k skušnji na neko gledališko predstavo in ki jo je zaskrbelo, da skušnje ne bo, je rekel Talleyrand: »Bodi prepričana, da se bo vršila.«

Po vladi »stotih dni« je bil zopet Talleyrand tisti, ki je izdal Napoleona in ki je pripravljal povratek Bourbonov. V vsej tišini je sklenil celo tajno zvezo Francije z Anglijo in Avstrijo. Talleyrand je bil oni, ki je premagal in vrgel Napoleona. Toda Bourboni so mu slabo plačali to uslugo. Pri Ludviku XVIII. je padel v nemilost in je moral zapustiti Francijo. Leta 1830, ko je grozila vsej Evropi velika revolucija, je zopet nastopil Talleyrand kot rešitelj in postal po padcu Bourbonov londonski poslanik.

Diplomat starega kova

Talleyrand ni prišel v zgodovino samo zaradi svoje politične vloge. Bil je to gospod starega kova in eden tistih duhovitih diplomatov, ki spadajo prav za prav v čas pred veliko revolucijo. Njegovo zasebno življenje je veliko pripomoglo, da se je njegov duhoviti cinizem še bolj zaostril. Dolgo časa je bil poročen z neko Kreolko, s katero pa ni bil srečen. Njegova žena, ki je skoraj ni mogel voditi v družbo, ga je mnogokrat spravila v nemajhne zadrege. Toda Talleyrand je dejal: »Pametna žena spravi svojega moža velikokrat v zadrego, neumna pa osmeši le samo sebe.« Kasneje se je ločil in na njegovih potovanjih ga je spremljala stalno nečakinja, ki je veljala za tisti čas kot ena najlepših žensk v Evropi.

Pred sto leti je Talleyrand umrl in z njim je umrl tudi zadnji predstavnik pravega diplomata.

*

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 20. maja: 11 Šolska ura: Po Grškem (gdč. Julija Šušteršič) — 12 Iz naše domovine (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Domača keramika (ga. Dana Pajnič) — 18.20 Lucienne Boyer poje (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Spor Dubrovničanov z rusko carico Katarino II. (Arsen Vencelides, knjiž., Zgb) — 19.50 O mednarodnem gimnastičnem nastopu v Ljubljani — 20 To in ono (plošče) — 20.30 Mozartova ura. Sodelujejo: gg. Vekoslav Janko, Svetozar Banovec in Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Paul Heyse:

ANDREA DELFIN

Novela.

Tedaj so me nekega dne predstavili Vam v palači Morosini. Še čutim oni pogled, s katerim ste pregledovali nas, mlade ljudi, drugega za drugim. Vaše oko je govorilo: In to je pokolenje, na katerega ramah naj počiva bodočnost Benetk? — Nekdo mi je povedal Vaše ime. Ne da bi opazili, ste začeli z menoj pogovor o slavni preteklosti države, ki so ji moji predniki posvetili svojo službo. O sodobnosti in službi, s katero sem jaz ostal državi na dolgu, ste prizanesljivo molčali.

Od tistega pogovora sem noč in dan čital iz knjige, ki se mi včasi ni zdela vredna enega samega pogleda, iz zgodovine moje domovine. Plod tega študija je bil, da sta me gnus in stud prisilila, da za vedno zapustim mesto, ki je nekdaj obvladovalo dežele in morja, zdaj pa je usužnjeno klavrni tiraniji, ki je tako pomilovanja vredna od zunaj, kakor je nesrečna in nasilna od znotraj. Vrnil sem se domov. Posrečilo se mi je, da sem posvaril brata in mu razkril gnilobo življenja, ki se navidez iz dalje tako lesketa. Toda še sanjalo se mi ni, da bo vse moje prizadevanje za našo rešitev le sredstvo, ki naj nas še bolj gotovo pogubi.

Znana Vam je ljubosumnost, s katero so dozdaj gledali mogočnjaki rodnega mesta Benetk na plemstvo v Terrafermi. Včasih, ko so imeli za čast služiti republiki, se vendar nikoli ni slišalo, da bi se moral človek bati zasezanja lastne zemlje. Danes pa, ko so neizogibne nesreče popolnoma predrugačile položaj beneške republike, je postal ta strah vir najbolj nezaslišanih spletk in zločinov.

Pa naj molčim o usodah, ki sem jih imel priliko videti v soseščini svoje province, o preizkušenih sredstvih, s katerimi so skušali spodkopati samostojnost in nezavisnost plemstva v Friaulu, o vojski »bravijcev«, ki so jo poslali proti upornikom in jo z množico pomilostilnih dekretov odvezali celo kazni pred svojo lastno vestjo. Kako so si prizadevali zasajati v družine prepir, zastrupiti prijateljstva, vsiliti pod krinko najožjega krvnega sorodstva izdajstvo, vse to Vam je znano že dalj časa kot meni.

In spomin, ki sem ga zapustil v Benetkah s svojimi ohlapnimi navadami, me ni mogel bog ve kako dolgo braniti suma, da bi utegnil tudi jaz nekega dne postati nevaren. Ko sem iskal za svojo sestro dovoljenja, da bi smela poročiti nekega odličnega nemškega gospoda, je vlada privoljenje kratkomalo odklonila. Domnevali so, da sva jaz in brat v sporazumu s cesarsko politiko, in sklenili so, da naju zato pokoré.

Pritožba province proti njenemu guvernerju, ki sva jo med drugimi podpisala tudi midva z bratom, je dala inkviziciji povod, da je razkrečila nad nama svoje krempIje.

Brata so poklicali v Benetke na zagovor. Ko je prišel, so ga dali pod svinčene strehe in več tednov so poskušali deloma z grožnjami, deloma z zapeljivimi ponudbami izvabiti iz njega priznanje. Onega edinega koraka ni olepševal; bil je zakonit. Drugega pa ni imel kaj priznati, ker nisva nič rovarila proti državi. Tako so ga morali končno spustiti. Vendar jim še na misel ni prišlo, da bi ga pomilostili.

Jaz sam sem ga za Kriščevo voljo prosil, naj nikar takoj ne odpotuje, da ne bo zbudil novega suma. Rajši da ga pogrešamo nekaj mesecev dalj. Ko pa je prišel, smo ga morali po nekaj dneh za vedno izgubiti. Podrl ga je polagoma delujoč strup, ki so mu ga primešali v neki odlični hiši, v katero je zahajal, med jed.

Nismo bili še postavili kamna nad njegov grob, ko je guverner province prosil mojo sestro za roko. Ogorčeno ga je zavrnila; v bolesti so ji ušle besede, ki so morale odjekniti tudi v dvorani inkvizicijskega tribunala.

Ponovni napor friaulskega plemstva, da se izboljša položaj dežele, je bil izdan. Še zdaleka se nisem vtikal v tajne priprave, ker sem bil prepričan o njihovi brezplodnosti. Toda slaba vest gospodov republike je pokazala name kot na najbolj prizadetega, ker je imel maščevati bratovo smrt. Tolpa najetih »bravijev« je ponoči napadla našo samotno vilo v gorah. Za obrambo sem imel samo svoje služabnike. Ko so zlikovci spoznali, da smo dobro oboroženi in odločni, da se ne udamo kar tako zlepa, so na vseh štirih straneh zažgali hišo. S svojimi ljudmi se mnaredil obupen izpad; v naši sredi je bila sestra, ki je tudi imela pištolo. Tedaj sem se od udarca po čelu nezavesten zrušil na tla.

Šele drugo jutro sem se zavedel. Vse skupaj je bilo kup razvalin brez ljudi; sestra je poginila v plamenih, moje vrle služabnike pa so deloma pobili, deloma pa nagnali v gorečo hišo.

Več ur sem ležal takole poleg kadeče se podrtije in buljil v prazen nič, ki mi je pomenil bodočnost. Šele ko sem zagledal iz doline bližajoče se kmete, sem se hitro pobral. Eno mi je bilo jasno: dokler bo kdo mislil, da sem pri življenju, me bodo vedno imeli za sovražnika in vsepovsod zalezovali. Goreči grob je bil dovolj prostran; če izginem, ne bo nihče dvomil, da sem tudi jaz poginil ondikaj s svojci. Med blodenjem po pečini sem našel listnico enega svojih služabnikov, ki je bil rojen v Bresciji in je mnogo popotoval po svetu. V njej so bili njegovi papirji, ki sem jih za vsak slučaj vtaknil v žep in zbežal skozi gosto klečevje. Nikogar nisem srečal, ki bi ne utegnil izdati. Ko sem se komaj živ sklonil nad motno gozdno jezero, sem opazil, da me tudi moja zunanjost ne more izdati. Lasje so mi bili v eni noči osiveli in v obraz sem se postaral za več let.

Ko sem prispel v Brescijo, sem se brez težave izdajal za svojega služabnika, ker je bil ta še v deški dobi zapustil mesto in ni imel tam nobenega sorodnika več. Pet let sem živel kot zločinec, ki se boji luči in sem se ogibal ljudi. Neka otopelost se je bila polastila mojega duha, kot bi mi bil oni udarec, ki me je podrl na tla, zdrobil organ volje.

Da ni bil zdrobljen, temveč samo ohromel, sem spoznal pri novici o Vašem nastopu proti tribunalu. Z neko mrzlično napetostjo, ki me je pomladila in mi vrnila zavest lastne življenjske moči, sem zasledoval poročila iz Benetk. Ko sem izvedel, da se je Vaše velikodušno tveganje izjalovilo, sem samo za trenutek spet zapadel togi resignaciji. V naslednjem trenutku je kot ognjeni tok prešinilo vse moje načrte. Trdno sem se odločil, da delo, ki ga Vi niste mogli izvesti po javni poti pravice in zakona, končam v odrešenje drage domovine z nasiljem in groznim silobranom v vlogi nevidnega sodnika in maščevalca.

Ta sklep sem od tedaj neprestano preudarjal in se prepričal, da moj namen ni kaznjiv. Sveto sem prepričan, da mi ni niti osebno sovraštvo, niti maščevanje za prebolelo trpljenje še manj upravičena bolest zaradi gorja, ki je zadelo moje drage, potisnila v roke orožja proti nasilnežem. To, kar me je napotilo, da nastopim kot sodnik za vse ljudstvo, ki tone v hlapčevstvu, in sam izrečem sodbo nad nepravičnimi, sodniku nedostopnimi mogočniki, ki bi jo v drugačnih časih skupna volja naroda onemogočila —, to ni ne sebičnost ne slavohlepnost; samo dolg je, ki sem si ga nakopal na glavo zaradi svoje brezdelne mladosti in na katerega plačilo me je tedaj opomnil v palači Morosini Vaš pogled.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.